

νήσον ἀπεικονιζομένην τμηματικῶς ἐν ταῖς καλλιτέραις ἐξοχαῖς τῆς εἰς μεγάλας εἰκόνας πρωτευόντων ζωγράφων, αἵτινες καλύπτουσι τοῖς τοίχους τοῦ σπουδαστηρίου τοῦ βασιλέως.

* *

Ἄλλὰ καὶ ἡ ἐν τῇ πόλει διαμονὴ δὲν εἶνε ὀλιγώτερον εὐάρεστος. Εἰς τὸν πρώτην φοράν ἐπισκεπτόμενον αὐτὴν ξένην ὄλως ἰδέαν καὶ παράδοξον ἐντύπωσιν ἐμποιεῖ τὸ ἀλλόκοτον αὐτὸ σύμφυρμα οἰκιῶν, ἡ περιέργως κατασκευὴ αὐτῶν, ὑπερφήλων καὶ στενῶν μετ' ἀλλεπάλληλα κατὰ κανόνα πέντε ἢ ἕξ πατώματα, ἡ πυκνὴ συσπείρωσις αὐτῶν παρ' ἀλλήλας, αἱ μυριάδες τῶν τριῶν μόνων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ποδῶν πλάτους λιθοστρώτων αὐτῆς ἀτραπῶν. Ποικιλώτατος ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς, Ἕλληνες, Ἴταλοὶ, Ἰουδαῖοι (οἱ τελευταῖοι οὗτοι σχεδὸν πέντε καὶ πλέον χιλιάδες), παρέχει ἀφορμὴν εἰς παρατήρησιν καὶ μελέτην φυσιογνωμιῶν, χαρακτήρων, ἐθίμων, τύπων μόνον ἔδω ἀπαντωμένων. Περιεργότατα τὰ σωζόμενα λείψανα τῆς ἐνετικῆς δεσποτείας ἢ τῆς ἀγγλικῆς προστασίας, δημόσια ἔργα ἢ πολεμικὰ δημιουργήματα, ὑδραγωγεῖα ἢ καταστήματα ἢ ὀχυρώματα ἢ τείχη περιφράσσοντα τὴν πόλιν ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, δι' ἀ ἀκόμη σοὶ λέγει ὁ πρῶτος τυχὼν ὁδηγός, δεικνύων τὰ ἐναπολειφθέντα ἵχνη των, μετ' ἐν ἰδιάζουσιν κεκρυφαῖκήν προφορὰν καὶ διδάλεκτον: *Ἔτα τὰ μουράγια τοῦ κλειγαρε καὶ δὲ μποροῦσε νὰ μπῆ κανεὶς εἰς τὴ χώρα. Περιεργοτάτη ἡ ἰουδαϊκὴ συνοικία τῆς, ἡ λαβυρινθωδέστερα πασῶν, μετ' ἐν βαθείᾳ ἐργαστήριά τῆς καὶ τοὺς σκιερούς ὡς νὰ ἐγκλείουσι μυστήρια οἴκου τῆς, ἀφ' ὧν προβάλλει αἴφνης ἐβραϊδὸς κεφαλὴ ἀνήσυχος καὶ ἀκούεις φωνοῦμενον ἔσωθεν τὸ ἀνακαλοῦν ὠραιότατος σελίδας τοῦ Ἄλφονς Δυδὲ γλυκύτατον ὄνομα «Σεφώρα!».* Ἄξια σπουδῆς καὶ ἐρεύνης καὶ ἐξετάσεως λεπτομεροῦς ὄλα τὰ ἀνὰ πᾶν βῆμα ἀπαντώμενα ἱστορικὰ αὐτῆς μνημεῖα.

* *

Ἐν τούτων — καὶ ἐκ τῶν σπουδαιωτέρων βεβαίως — εἶνε καὶ ὁ τάφος τῶν Καποδιστρίου. Καὶ ἀφοῦ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἴδω τ' Ἀποκαλυπτῆρια τοῦ ἀνδριάντος του, χάριν τῶν ὁποίων καὶ ἐπεχειρήσατο τὰ ταξιδίον, (μῖα καὶ ἡ ἀναβολὴ αὐτῆ των ἀπειρῶν περιπετειῶν τοῦ περιφήμου τούτου ἀνδριάντος), ἐννοεῖται ὅτι μοὶ ἐπεβάλλετο νὰ ἴδω τοῦλάχιστον τὸν τάφον του.

Κεῖται οὗτος ἐν τῇ δέκα λεπτὰ ἀπεχούση τῆς πόλεως, ἐν τῷ προαστείῳ Ἁγίῳ Ρόκῳ, μονῇ τῆς Θεοτόκου Πλατυτέρας. Μετὰ τὸν φόνον αὐτοῦ τὸ σῶμά του ὡς γνωστὸν ἐβαλσαμώθη καὶ ἐξετέθη ἐν τῷ κρυσταλλίνῳ θήκῃ ἐν Ναυπλίῳ εἰς προσκύνημα κοινόν. Διαμείναν δὲ οὕτω περὶ τὰς ἕξ ἡμέρας, ἀπεκομίσθη ἐκείθεν καὶ κατετέθη ἐν τῷ

ναφ τῆς Μητροπόλεως ὅπου ἐν μέσῳ θυριαμάτων καὶ λαμπάδων ἔμεινε ἐπὶ 6 μῆνας, ὅπως μετενεχθῆ ὑπὸ τοῦ διαδεχθέντος αὐτὸν ἀδελφοῦ του Αὐγουστίνου εἰς Κέρκυραν. Πράγματι δὲ μετὰ 6 μῆνας ὁ Αὐγουστίνος παραιτήσας τὴν ἀρχὴν ἐκόμισεν αὐτὸ εἰς τὴν νῆσον ὅπου ἔφθασε κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1832. Ὁ τότε ἀρροστῆς Ἄδαμς, ἵνα μὴ τὸ λείψανον γείνη αἰτία ἐκδηλώσεων καὶ θορύβων ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ, παρέκλεσεν ἢ ἀποβίβασιν αὐτοῦ νὰ γείνη νύκτα. Πράγματι δὲ καθ' ὥραν μεσονυκτίου, ἄνευ ἀκολουθίας, ἄνευ συνοδείας, ἀπεβιβάσθη καὶ ὠδηγήθη εἰς τὴν μονὴν αὐτῆ τῆς Πλατυτέρας, ἐν τῷ νάρθηκι τῆς ὁποίας εὐρίσκεται ἤδη τεθαμμένος. Ἐκατέρωθεν αὐτοῦ εἶνε ὁ τάφος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ φέρων τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν: *Ἀρτῳριος Μαρίας Βιαρίδης κόμης Καποδιστριας, γεννηθεὶς ἔτι ΑΨΜΑ' ἀποθανὼν ἔτι ΑΩΚΑ', ἱππεὺς τῆς α' τάξεως τῆς Ἁγίας Ἄννης καὶ τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου τῶν Ἱεροσολύμων». Μετ' αὐτὸν οἱ τάφοι δύο ἱερομονάχων ἀπὸ τοῦ ἄλλου δὲ μέρους ὁ τοῦ ἀδελφοῦ του μετ' ἐπιγραφὴν «Κόμης Αὐγουστίνος Ἀρτῳριου Καποδιστριας (1778—1857)». Τοῦ μεγάλου Καποδιστρίου τὸ μνημα φέρει μόνως τὰς ἐπομένας ἐξ λέξεων, ἄνευ ἄλλου τίτλου, χαρακτηρισμοῦ ἢ πληροφορίας: *Α. Α. Καποδιστριας, Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος*.*

Εἶνε ἀρκεταί.

ΜΙΧΑΗΛ ΜΗΤΣΑΚΗΣ

Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΙΘΗΚΩΝ

Ζ'.

ιομηχανία τῶν πιθήκων.

Ἄχρι τοῦδε ἐπιστεῦετο, ὅτι μόνον ὁ ἄνθρωπος ἐκ πάντων τῶν ζῶων ἐπέδιδεν εἰς τὴν βιομηχανίαν. Ὁ ἄνθρωπος εἶνε ζῶον ἱκανὸν νὰ κατασκευάζῃ ἐργαλεῖα καὶ ὄπλα.

Ὁ ἐκ λίθου πέλεκυς χαρακτηρίζει τὴν πρώτην ἡλικίαν τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἄξεστος ὁμως λίθος εἶνε ἐπίσης ἐργαλεῖον ζῶων τινῶν, καὶ πτηνῶν μάλιστα. Αἱ κίχλαι θραύουσι τὰς μονοθύρους κόγχας τὰς ὁποίας εὐρίσκουσιν ἐντὸς τῶν δασῶν βάλουσαι ταύτας κατὰ τῶν λίθων. Οἱ πίθηκοι λαμβάνουσι τὸν λίθον ἐν τῇ χειρὶ. Ὄταν δὲ θέλωσι νὰ θραύσωσι σκληρὸν τι κάρυον, θέτουσι τοῦτο ἐπὶ σκληροῦ ἔδαφους καὶ τὸ διαρρηγνύουσι τύπτοντες ἐπ' αὐτοῦ διὰ βαρέος χάλικος. Ὁ Ἔρασμος Δάρβιν διηγεῖται, ὅτι ἐπεδεικνύετο ἐν Λονδίῳ γηραιὸς πίθηκος ἀπολέσας τοὺς ὀδόντας, ὅστις ἔθραυε τὰ κάρυα καὶ τὰ λεπτοκάρυα τύπτων διὰ λίθου. Ἐν Παρισίῳ ὑπῆρχε πίθηκος τις κῆβος, ὅστις διὰ τοῦ λίθου ἔθραυε τὰ κάρυα, ἄτινα δὲν ἠδύνατο νὰ θραύσῃ διὰ τῶν ὀδόντων. Ἡμέραν τινὰ ἐδόθησαν αὐτῷ, εὐρισκομένῳ εἰς γωνίαν τινὰ

τοῦ κλωβοῦ πολλὰ κάρυα, ἅτινα κατώρθωσε νὰ καταφάγη πλὴν ενός. Τότε ἤρξατο κατεργόμενος τὴν κλίμακα, ἵνα ἀνεύρη λίθον τινὰ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ κλωβοῦ συναντήσας ὅμως καθ' ὄδον κάρυος ἔτυψε τὸ κάρυον ἐπὶ τοῦ κάρυου μετ' εὐστοχίας καὶ τὸ ἔθραυσε.

«Δυνάμεθα λοιπόν, λέγει ὁ Οὐζῶ, νὰ παραβάλωμεν τὴν βιομηχανίαν πιθήκων τινῶν πρὸς τὴν τῶν ἀνθρώπων τῆς λιθίνης ἐποχῆς, καθ' ἣν ὁ ἄνθρωπος μετεχειρίζετο τοὺς λίθους ἄξεστους. Οὕτω αὐθαιρέτως εἶναι δυνατὸν νὰ χαραχθῶσι τὰ ὅρια μεταξὺ τῶν πιθήκων καὶ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ τελευταῖος ἤρξατο μεταποιῶν ἀπὸ σκοποῦ καὶ δι' ἴδιον ὄφελος, τὴν φυσικὴν μορφήν τῶν ὑπὸ τῆς φύσεως παρεχομένων ὑλῶν.»

Συχνότατα ἐδιδάχθησαν πιθήκοι ν' ἀναβαίνωσιν ἵππους, ὄνους καὶ κύνας, καὶ διευθύνωσι τὸ ὑποζύγιον κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν θέλησιν. Ἐπίσης μανθάνουσι νὰ ἠνιοχῶσι. Τὸ τοιοῦτον προέρχεται ἐκ κτηθείσης ιδιότητος ὀφειλομένης εἰς τὴν διδασκαλίαν. Ὑπάρχουσι ὅμως παραδείγματα πιθήκων σχόντων αὐτοβούλως τὴν ἰδέαν ν' ἀναβῶσιν ἐπὶ ἄλλων ζῴων. Ὁ Μποκτάρ ἀναφέρει, ὅτι μικρὸς τις κερκοπίθηκος τῆς Γουϊνέας κουρασθεὶς ν' ἀκολουθῆ τὸν κύριόν του, ἐσκέφθη ν' ἀναβῆ ἐπὶ τοῦ κυνὸς τοῦ συνοδευόντος αὐτόν. "Ὅτε κατὰ πρῶτον ἐπήδησεν ἐπ' αὐτοῦ, ὁ κύων ταραχθεὶς πᾶσαν κατέβαλε προσπάθειαν ἵνα ἀπαλλαχθῆ, ὁ πιθήκος ὅμως κρατούμενος ἰσχυρῶς ἐπὶ τῶν μακρῶν τριχῶν τοῦ κυνὸς, κατέστησεν ἀνωφελεῖς πᾶσας τὰς κινήσεις, τὰ πηδήματα καὶ τοὺς ἔλιγμους τοῦ ὑποζυγίου του. "Ὅταν ὁ κύων ἐκυλίετο, ὁ πιθήκος ἀπεσύρετο τάχιστα καὶ παρέμενεν εἰς ἀπόστασιν τινα παρατηρῶν· μόλις δ' ἀνεγειρετο ὁ κύων καὶ ἐπήδη ἄλλοτε ἐπὶ τῶν νώτων. Ἐπὶ τέλους ὁ κύων ἠγαγκάσθη νὰ φέρῃ τὸν πιθήκον.

Καὶ ὁ κερκοπίθηκος Κῆς τοῦ Δεθαγιάν ἀνέβαινεν ἐπὶ τῶν κυνῶν ὅταν ἐκουράζετο. Ἄν τὸ ζῶον ὠθεῖτο εἰς τοῦτο κατὰ μίμησιν, διατὶ δὲν ἀνέβαινεν ἐπὶ τῶν ἵππων ἀντὶ τῶν κυνῶν;

Πολλοὶ τῶν πιθήκων ἀγαπῶσι νὰ φέρονται ὑπ' ἄλλων τετραπόδων ζῴων, πρὸς τοῦτο δὲ πάντοτε ἐκλέγουσι ταῦτα μεταξὺ ἐκείνων, ὧν ἕνεκα τοῦ μεγέθους δύνανται νὰ καταστῶσι κύριοι. Ὁ Οὐμβόλδος εἶδεν εἰς Μαιπεριές κήβον τινὰ διανύοντα τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας κέριξ τῶν ἰνδικῶν καλυβῶν, ἐπὶ τοῦ νότου κατοικιδίου τινὸς χοίρου πλανωμένου παρὰ ταῖς κατοικίαις. Ὁ πιθήκος ἱεραποστόλου τινὸς ἵππευε τὸν γάτον τῆς οἰκίας.

Εἶνε ψευδὲς ὅτι οἱ πιθήκοι ἀνάπτουσι πῦρ, καὶ ὅτι διατηροῦσι τὴν πυρὰν ὅταν εὕρωσι ταύτην ῥίπτοντες νέα ξύλα. «Ἡ χρῆσις τοῦ πυρὸς δὲν εἶνε φυσικὴ εἰς οὐδὲν ζῶον, λέγει ὁ Οὐζῶ, καὶ παρ' αὐτῷ τῷ ἀνθρώπῳ πάντοτε δὲν ὑφίσταται τὸ τοιοῦτον ἡμέμφυτον, διότι ἐγνωρίσθησαν φυ-

λαὶ ἀγνοοῦσαι τελέως τοῦτο, πᾶσαι δὲ αἱ παραδόσεις τοῦ λαοῦ ἐπιμαρτυροῦσιν ὅτι ὑπῆρξεν ἐποχὴ καθ' ἣν ἠγνοεῖτο τὸ πῦρ.

Πάντες οἱ λαοὶ ἐγνώριζον ἐπὶ μακρὸν χρόνον νὰ μεταχειρίζονται τοῦτο καὶ νὰ διατηρῶσιν αὐτὸ, χωρὶς ὅμως νὰ γνωρίζωσι νὰ τὸ ἀνάψωσι.

Η'.

οἰκιακὴ ὑπηρεσία τῶν πιθήκων

Οἱ πιθήκοι δείκνυνται ἱκανώτατοι νὰ ἐκτελῶσιν οἰκιακὰς τινας ὑπηρεσίας καὶ τελειώνουσι ταύτας μετὰ πολλῆς τῆς εὐχαριστήσεως.

Οἱ αὐτόχρονες τῆς Μαδαγασκάρης γυμνάζουσι εἰς τὸ κυνήγιον ἡμιπίθηκον τινὰ βραχυκερκον, ὅστις θηρεύει ὡς καὶ ὁ κύων. Οἱ λαοὶ οὗτοι στεροῦνται κτηνῶν.

Ὁ Πυρᾶρ λέγει ὅτι ἐν τοῖς χρόνοις αὐτοῦ, οἱ ἄποικοι τῆς Σιέρας Λεώνης μετεχειρίζοντο τοὺς Χιμπατζῆς ὅτε μὲν ὅπως φέρωσιν ὕδωρ, ὅτε δὲ ὅπως κατασυντρίβωσιν ἐν ἰγδίῳ πᾶν ὅ,τι ἤθελον νὰ τρίψωσι· συχνότατα ὅμως ἂν δὲν ἐσπευδον νὰ τοὺς ἐκφορτώσωσι ἀφικνουμένους εἰς τὸ τέρμα, ἔρριπτον ταῦτα κατὰ γῆς.

Ὁ Ἀκόστα ἀναφέρει ὅτι ὁ διοικητὴς τῆς Καρθαγινης εἶχε πιθήκον τινὰ, ὄντινα ἀπέστειλε νὰ ἐκτελῆ διαφόρους ἐντολάς. Ὡς οἱ κύνες μεταβαίνουσιν εἰς τὸν ἀρτοπώλην καὶ τὸν κρεοπώλην ἀνὰ τὸ στόμα φέροντες τὸ κάνιστρον, οὕτω καὶ ὁ πιθήκος οὗτος μετέβαινεν εἰς τὸν οἰνοπώλην ἔχων ἀνὰ χεῖρας τὴν φιάλην καὶ τὸ τίμημα τοῦ οἴνου. Δὲν ἐπλήρωνε προτοῦ λάβῃ τὸ ποτόν, οὐδέποτε δ' ἔθιγε τὸν οἶνον καίτοι ἠγάπα αὐτόν εἰς ἄκρον.

Ἐπίσης ὁ μακάκος εὐκολώτατα μανθάνει διαφόρους ὑπηρεσίας· ὁ πατὴρ Βικέντιος ἀντιπρόσωπος τῶν γυμνοπόδων καρμηλιτῶν ἐν ταῖς Ἰνδίας ἀναφέρει, ὅτι ὁ πιθήκος οὗτος μιμείται ἀκριβέστατα πᾶν ὅ,τι δεικνύται αὐτῷ. «Τελεῖ πάντα, λέγει, μετὰ τῆς σπουδαιότητος καὶ ἀκριβείας, ὥστε ἀμφιβάλλει τις ἂν εἶνε ζῶον ἀπλοῦν τὸ τελοῦν ταῦτα τῶν καλῶς.»

Οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι μετεχειρίζοντο τὸν ἀμαδρῦαν κυνοκέφαλον ὡς ὑπηρετήν καὶ ὡς ἐργάτην πολλάκις.

Ὁ κ. Γρανπρέ γάλλος ἀξιωματικὸς τοῦ ναυτικοῦ ὁμιλεῖ περὶ τινος θηλείας Χιμπατζῆς, ἣτις ἐθέρμαινε τὸν κλίβανον τοῦ πλοίου, ὅτε δὲ ἔκρινε μόνη ἀρκετὴν τὴν θερμοκρασίαν αὐτοῦ μετέβαινεν ἀναζητοῦσα τὸν μάγειρον. Αὕτη ἐβοήθει τοὺς ναύτας σύροντας τὴν ἄγκυραν, ἀνερχομένη ἐπὶ τῶν σχοινίων, ἔδενε ταῦτα ὡς ὁ καλλιτέρας ναύτης. Ὁ Βυρῶν ἀναφέρει ἐτέραν τινὰ θήλειαν, ἣτις ἔστρωνε τὰς κλῖνας, ἐσάρωνε τὴν οἰκίαν καὶ ἐβοήθει νὰ στρέφωσι τὸν ὀβελὸν τοῦ ὀπτοῦ.

Πάντες οὗτοι οἱ πιθήκοι εἶχον ἐγγυμνασθῆ, ἐπειδὴ ὅμως οἱ πιθήκοι ἀποκτῶσιν ἀπογόνους καὶ

ἐν τῇ δουλείᾳ, δὲν δύναται τις ν' ἀμφιβάλλῃ, λέγει ὁ Οὐζῶ, ὅτι τὰ κυριώτερα εἶδη τῶν πιθήκων εἶνε δυνατόν νὰ κατασταθῶσι κατοικίδια. Ἀνάγκη νὰ ἐγκυμασθῶσιν οὗτοι καταλλήλως διὰ τὴν ἀπαιτουμένην ἐργασίαν.

«Αἱ θήλειαι, προσθέτει, δύνανται νὰ χρησιμεύσωσι πρὸς περιθαλψίν τῶν παιδίων. Δύνανται μάλιστα νὰ κατασταθῶσι καὶ ἐξαιρετοὶ τροφοί, διότι τὸ γάλα των ἐνέχει 10 ἐπὶ τοῖς 100 βούτυρον. Δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι πάντα ταῦτα ἐν προσεχεῖ μέλλοντι θὰ ἐφαρμοσθῶσιν ὑπὸ τῶν ἐν Ἀσίᾳ καὶ Ἀφρικῇ διαμενοντῶν Εὐρωπαίων, οἵτινες εὐκόλως δύνανται νὰ προμηθευθῶσιν ἀνθρωπομόρφους πιθήκους. Προεικάζομεν τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν αἱ φυλαὶ αὗται πολλαπλασιαζόμεναι διὰ τῶν φροντίδων τοῦ ἀνθρώπου, σπουδαιοτάτας θὰ προσφέρωσιν ὑπηρεσίας ἐν τῷ καθ' ἡμέραν βίῳ καὶ τῇ βιομηχανίᾳ καὶ θέλουσι συντελέσει εἰς τὴν γενικὴν πρόοδον. Ἐν ταῖς εἰκασίαις ταύταις οὐδὲν ὑφίσταται τὸ παράλογον καὶ μὴ στηριζόμενον εἰς ἐπιστημονικὰς βάσεις, ὅπως προκαλέσῃ τὸν γέλωτά τινων.»

Ὁ Ριχάρδος Ὁβεν παραβάλλων τὰ ψυχικὰ φαινόμενα Χιμπαντζῆ πρὸς ἐκεῖνα τοῦ Βοσιμάνου τῆς Αὐστραλίας ἢ βλακός, οὕτινος ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ἐγκεφάλου ἔχει ἀνασταλεῖ, οὐδὲν ἀνακαλύπτει τὸ διαχειρίζον αὐτούς. Ὁ Ἀγασσις συγκρίνων τὰς διανοητικὰς δυνάμεις παιδίου καὶ νέου Χιμπαντζῆ εὐρίσκει ταύτας ἐντελῶς ὁμοίας. Διότι τὸ παιδίον ἀναπτύσσεται πλειότερον καὶ καθίσταται ἀνὴρ, διαφαίνεται διαφορὰ ποσότητος. «Τὰ πάθη τῶν ζῴων εἶναι ταῦτα πρὸς τὰ τοῦ ἀνθρώπου, λέγει ὁ φυσιολόγος οὗτος. Δὲν κατορθώνω νὰ ἴδω ἐν τοῖς μὲν καὶ τοῖς δὲ διαφορὰς εἶδους, ὅσῳ μεγάλαι καὶ ἂν εἶναι αἱ κατὰ ποῖόν διαφοραὶ αὐτῶν καὶ αἱ παραλλαγαὶ τῆς ἐκδηλώσεως τούτων. Αἱ διαφοραὶ μεταξύ τῶν ἰδιοτήτων τῶν ἀνωτέρων ζῴων καὶ ἐκείνων τοῦ ἀνθρώπου εἶνε τόσον ἀνεπαίσθητοι, ὥστε ὅταν μόνον δὲν θελήσῃ τις ν' ἀναγνωρίσῃ εἰς ταῦτα τὰ ζῶα ποσόν τι συναισθήσεως καὶ εὐθύνης, δύναται νὰ μεγεθύνῃ τὴν μεταξύ αὐτῶν καὶ τοῦ ἀνθρώπου διαφορὰν.»

.. Α.

ΧΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΕΛΑΙΟΥ ΕΝ ΤΡΙΚΥΜΙΑ.

Γνωστὸν εἶνε ὅτι τὸ ἔλαιον, χυνόμενον ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ κατευνάξῃ τὴν ὄρμην τῶν κυμάτων, πολλάκις δὲ πλοία ἐν τρικυμίᾳ εὐρισκόμενα καὶ κινδυνεύοντα ποιοῦνται χρῆσιν τοῦ μέσου τούτου, ὅπως καταστείλωσι τὴν μανίαν τῆς θαλάσσης. Τὸ ὑδρογραφικὸν γραφεῖον τῆς Οὐασιγκτωνῶν, θέλον διὰ τῶν

πραγμάτων νὰ ἀποδειχθῇ ἂν τὸ ἔλαιον πράγματι δύναται νὰ χρησιμεύσῃ διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἤρξατο δημοσιεῖον ἀπὸ τινος πᾶσαν σχετικὴν πληροφορίαν, περιερχομένην εἰς γνῶσίν του. Αἱ ἐκθέσεις τῶν πλοιαρχῶν, αἱ ἰδούσαι τὸ φῶς μέχρι τῆς σήμερον ἐπιμελείᾳ τοῦ γραφείου ὁμοφώνως ἐπικυροῦσιν ὅτι διὰ τῆς χρήσεως τοῦ ἔλαιου πολλάκις ἀπέφυγον μεγάλας ἀβαρίας, ἢ καὶ ἔσωσαν τὸ ὑπὸ τὴν διοίκησίν των πλοῖον ἀπὸ πιθανῆς ἀπωλείας. Αἱ δημοσιευθεῖσαι παρατηρήσεις μέχρι τοῦδε ὑπερβαίνουναι τὰς χιλιάς, ἀλλ' ἐνταῦθα θὰ περιορισθῶμεν νὰ ἀναφέρωμεν τὰς μᾶλλον οὐσιώδεις.

Τὸ πλοῖον Myrtle-Holme, ταξειδεῖον ἀπὸ Πορτλάνδης εἰς Κενστόουν, ἐν Ἀμερικῇ κατελήφθη ὑπὸ τοιαύτης τρικυμίας, ὥστε οἱ ἐν τῷ πλοίῳ ἐδέησε νὰ δέσωσι σφιγτὰ τὸν πηδαλιούχον ἵνα μὴ παρασυρθῇ ὑπὸ τῶν κυμάτων. Ὁ πλοιαρχος κατῴρθωσε νὰ ἀναρτήσῃ ἐξ ἐκάστου τῶν ἄκρων τῆς μεγάλης κεραίας ἀνὰ ἓνα πάνινον καὶ διάτρητον σάκκον περιέχοντα ἡμισυ γαλλίον ἐλαιογάδου. Μετὰ τινα λεπτὰ ὅτε ὅλον τὸ ἔλαιον κατέπεσεν ἐπὶ τοῦ ὕδατος, τὰ κύματα κατηνάσθησαν καὶ μόνον αἱ ψεκάδες τῶν κυμάτων, ἅτινα ἐθραύοντο ἐμπροσθεν τῆς πύρας τοῦ πλοίου, ἐπληττον πλέον τὸ σκάφος αὐτοῦ. Ἄλλο πλοῖον, τὸ ἀτμοκίνητον *Ναπιέρος* κατελήφθη ἐν τῷ πλῶ ὑπὸ τυφῶνος ἐξαιρετικῆς σφοδρότητος, κύματα πελώρια ἐθραύοντο ἐπὶ τῆς πρύμνης τοῦ πλοίου, πληροῦντα ὕδατος τὸ κύτος αὐτοῦ. Ὁ πλοιαρχος πληρώσας δύο σάκκους ἐλαίου ἀνήρτησεν αὐτούς ἀπὸ τῆς πρύμνης. Ἄμυ δ' αἱ πρῶται σταγόνες τοῦ ἐλαίου ἐχύθησαν ἐπὶ τοῦ ὀλοῦ τοῦ πλοίου, τὰ μανιώδη κύματα ἐθραύοντο πλέον 20—30 μέτρα ὅπισθεν αὐτοῦ καὶ εἶτα διήρχοντο ὑπὸ τὸ σκάφος, ὡς συμβαίνει ἐν ἀπλῶ θαλασσίῳ σάλῳ. Τὸ ἀτμοκίνητον τοῦτο διετήρησε τὸν αὐτὸν δρόμον ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, χωρὶς νὰ ἐμβάσῃ πλέον ὕδωρ· ἐδαπάνησε δὲ διὰ πεντάωρον τρικυμίαν περὶ τὰς 18 λίτρας ἐλαίου μόνον. Τρίτον πλοῖον, τὸ βρίκιον *Ἀλγερία*, καταληφθὲν ὑπὸ σφοδροτάτου ἀνέμου κατὰ τὸν ἀπὸ Ἀγ. Ἰωάννου μέχρι Λιβερούλης διάπλουον, μετεχειρίσθη ἀποτελεσματικῶς κατὰ τῶν κυμάτων τὸ ἔλαιον. Τὴν 24 παρελθόντος Φεβρουαρίου τὸ ἀτμοκίνητον *Βοημία*, ἐκπλεῦσαν ἐξ Ἀμβούργου καὶ κατευθυνόμενον εἰς Νέαυ Ὑόρκην, ἀπῆντησεν ἐν τῷ ἀνοικτῷ πελάγει μεγάλην τρικυμίαν· τὰ κύματα ἐθραύοντο ἐπ' αὐτοῦ καὶ τὸ πλοῖον ἦτο σχεδὸν διαρκῶς κεκαλυμμένον ὑπὸ τοῦ ὕδατος. Ὁ πλοιαρχος ἀπεφάσισε νὰ διακόψῃ τὸν ἀτμὸν καὶ νὰ ἀφήσῃ τὸ πλοῖον νὰ πλέῃ κατὰ τὴν φορὰν τοῦ ἀνέμου, προστατεύων μόνον τὸν πλοῦν αὐτοῦ δι' ὀλίγου ἐλαίου. Οὕτω τὰ κύματα ἔπαυσαν πλέον θραυόμενα ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Ἡ χρῆσις τοῦ ἐλαίου κατόπιν ἐπα-